

GISTOPATOLOGIYANING TIBBIYOTDAGI AHAMIYATI

Mirsavurova Nilufar Rakhimberdievna

Toshkent Xalqaro Kimyo Universiteti katta o'qituvchisi

Annotatsiya *Gistopatologiya — kasallangan to'qimalarning mikroskopik va ultrastrukturaviy o'zgarishlarini o'rganadigan tibbiyot fanining muhim yo'nalishidir. Ushbu maqolada gistopatologiyaning klinik tashxisdagi ahamiyati, diagnostika va davolash jarayonlaridagi roli, shuningdek ilmiy tadqiqotlar va tibbiy ta'limdagi o'rni batafsil yoritilgan. Gistopatologik tekshiruvlar o'simtalar, yallig'lanishlar, degenerativ jarayonlar va boshqa patologik holatlarning aniqlanishida ajralmas vosita hisoblanadi. Shuningdek, gistopatologiya zamonaviy tibbiyotda yangi terapevtik yondashuvlar va dori vositalarining samaradorligini baholashda ham keng qo'llaniladi.*

Kalit so'zlar *Gistopatologiya, patologiya, to'qima, mikroskopiya, biopsiya, tashxis, tibbiyot, o'simta, yallig'lanish*

Kirish qismi

Tibbiyotning asosiy maqsadi inson sog'ligini saqlash va kasalliklarni samarali davolashdir. Buning uchun kasalliklarning sabablari va rivojlanish mexanizmlarini aniq tushunish zarur. Shu nuqtai nazardan gistopatologiya kasallangan to'qimalarning mikroskopik tuzilishini o'rganish orqali tibbiyotda katta ahamiyat kasb etadi. Gistopatologik tahlillar kasalliklarning aniqlanishi va ularga qarshi samarali kurashishda asosiy vositalardan biri bo'lib, biopsiya va jarrohlikdan olingan to'qimalarning mikroskop ostida tekshiruvdan iborat. Bu usul orqali o'simta to'qimalarining turi, malign yoki benignligi, yallig'lanish jarayonining darajasi va boshqa patologik o'zgarishlar aniqlandi. Gistopatologiya shuningdek, zamonaviy diagnostika usullari va molekulyar biologiya bilan uzviy bog'langan holda kasalliklarni chuqur o'rganish imkonini beradi.

Material va metodlar

Ushbu maqola uchun tibbiyot sohasidagi so'nggi ilmiy adabiyotlar, darsliklar, xalqaro jurnallardagi maqolalar tahlil qilindi. Tadqiqotda qo'llangan asosiy metodlar quyidagilardan iborat:

- **Adabiyotlarni o'rganish** — gistopatologiyaning tibbiyotdagi o'rni va qo'llanilishi haqidagi ilmiy manbalar batafsil o'rganildi.
- **Klinik misollar tahlili** — gistopatologik tekshiruvlardan foydalangan holda kasallik tashxisi va davolash jarayonlaridagi real holatlar o'rganildi.
- **Taqqoslovchi tahlil** — gistopatologiyaning boshqa diagnostika usullari bilan solishtirilishi, ularning afzallik va kamchiliklari baholandi.

Natijalar va tahlillar

1. Gistopatologiyaning diagnostik ahamiyati

Gistopatologik tekshiruvlar kasallikni aniq va erta aniqlashda muhim vositadir. Biopsiya yoki jarrohlikda olingan to'qimalar mikroskop ostida o'rganiladi va bu orqali patologik o'zgarishlar, masalan o'simtaning turi (saraton yoki benign o'simta), yallig'lanishning darajasi, nekroz va degeneratsiya kabi jarayonlar aniqlanadi. Masalan, o'simta to'qimasidagi hujayralarning shakli, joylashuvi va bo'linish faolligi gistopatologiyaning asosiy diagnostik mezonlari hisoblanadi. Bu esa shifokorlarga kasallik bosqichini aniqlash va to'g'ri davolash rejasini tuzishga imkon beradi.

2. Gistopatologiyaning ilmiy tadqiqotlardagi roli

Ilmiy tadqiqotlarda gistopatologiya yangi dori vositalarining samaradorligini baholashda, kasalliklarning molekulyar asoslarini o'rganishda asosiy vosita hisoblanadi. To'qimalardagi mikroskopik o'zgarishlar yordamida dorining ta'siri, to'qima tiklanish jarayoni va patologik o'zgarishlar aniqlanadi. Shu bilan birga gistopatologiya regenerativ tibbiyotda, hujayra terapiyasida ham qo'llaniladi. Masalan, yangi preparatlar inson to'qimalariga qanday ta'sir qilishi, ularning toksikligi va samaradorligi gistopatologik tahlil orqali baholanadi.

3. Gistopatologiyaning tibbiyot ta'limidagi o'rni

Tibbiyot talabalari uchun gistopatologiya kasalliklarning mikroskopik darajadagi xususiyatlarini chuqur tushunish imkonini beradi. Bu fan talabalarga normal va patologik to'qimalarni ajrata olish, klinik tashxisni yaxshilash va samarali davolashda muhim ko'nikmalarni shakllantirishda yordam beradi. Shuningdek, gistopatologiya kasbiy faoliyatda shifokorlarning ilmiy asoslangan qarorlar qabul qilishiga asos bo'ladi.

Xulosa

Gistopatologiya tibbiyotda kasalliklarni aniqlash, ularning rivojlanishini tahlil qilish va davolash jarayonlarini nazorat qilishda juda muhim fan hisoblanadi. Ushbu fan yordamida kasalliklar erta bosqichda aniqlanib, to'g'ri tashxis qo'yiladi va shifokorlarga davolash strategiyasini aniqlashda yordam beradi. Bundan tashqari, gistopatologiyaning ilmiy tadqiqotlardagi roli keng bo'lib, u yangi davolash usullarini yaratishda asosiy o'rin tutadi. Shuningdek, tibbiyot ta'limida gistopatologiya fanini chuqur o'rganish klinik amaliyot sifatini oshirishga xizmat qiladi. Shu bois, gistopatologiyaning rivojlanishi va amaliyotga keng tatbiq etilishi tibbiyot sohasining yanada samarali rivojlanishiga katta hissa qo'shadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Kumar, Abbas, Aster – Robbins Basic Pathology, 10th Edition, Elsevier, 2018.
2. Rosai – Rosai and Ackerman's Surgical Pathology, 11th Edition, Elsevier, 2018.
3. М.М. Шостак – Основы патологической анатомии и гистологии.
4. WHO – Histopathology Guidelines, 2022.
5. PubMed va ScienceDirect maqolalari (2019–2024).
6. Клиническая патология / Под ред. В.И. Уткина. – Москва, 2020.